

РЕШЕНИЕ

№ 1220

гр. София, 01.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на шестнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Диана Коледжикова

Членове: Мария Яначкова
Десислава Б. Николова

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20231000500178 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 260028 от 11 юли 2022г. по т. д. № 12/2021г. Кюстендилски окръжен съд, ГК е осъдил “Застрахователна компания Бул инс“ АД да заплати на С. С. Й. сумата 25 000 лв., представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди (страдания) в резултат на телесни увреждания, настъпили следствие на ПТП, станало на 22.09.2017г. в гр. Дупница, при управление на лек автомобил марка „Мазда“, модел „323“, с рег. № *****, за който към момента на инцидента е съществувал валиден договор за застраховка „Гражданска отговорност“, сключен с ответното дружество, съгласно застрахователна полица „Гражданска отговорност“ на автомобилистите №BG/1170007829450, валидна до 14.03.2018г., прекратена на 30.12.2017г., представляващи скъсване на екстензорните /изправящите пръстите/ сухожилия на 4-ти и 5-ти пръст на дясната ръка, както и законната лихва върху, посочената сума, считано от датата на подаване на молба за заплащане на застрахователно обезщетение – 15.01.2018г. до окончателното изплащане, като за разликата над 25 000 лева до 40 000 лева и за законна лихва, считано от 14.01.2018г. до 15.01.2018г. отхвърлил предявения като

неоснователен; осъдил ответника на основание чл.38, ал.2 от ЗАдв вр. с чл.38, ал.1 т.2 и чл.7, ал.2 т.4 от Наредба №1/09.07.2004г. на МПРАВ да заплати на адв.Р. П., следващото се за първа инстанция във връзка с осъществено процесуално представителство и защита възнаграждение за сума 1 280.00 лв. без ДДС; осъдил ответника на основание чл.78, ал.6 ГПК да заплати по сметка на КНОС държавна такса, възлизаща на сума 1000 лв., върху уважения размер на иска.

Производството пред въззивния съд е образувано по въззивна жалба, подадена от ответника ЗД „Бул Инс“ АД, срещу решението по гр. д. № 12741/2019г. на СГС, ГО, 20 състав в негова осъдителна част – над присъдения размер на обезщетението от 1 000 лв. Образувано е по въззивна жалба на ЗД „Бул инс“ АД срещу решението по т. д. № 12/2021г. на ОС-Кюстендил в негова осъдителна част – над присъдения размер на обезщетението от 1 000 лв. С доводи за неправилност на решението, концентрирани върху нарушения като резултат на материалния закон, – чл. 51, ал. 1 и 52 ЗЗД, иска отмяна на решението в посочената осъдителна част и вместо това отхвърляне на предявения иск за разликата до уважения размер от 25 000 лв.

За да постанови решението си, първоинстанционният съд е приел, че в полза на ищеца е възникнало вземане по чл. 432, ал. 1 КЗ в размер на 25 000 лв. - обезщетение за неимуществени вреди, вследствие вида и характера на доказаните по делото увреждания, настъпили на 22.09.2017г., – скъсване на екстензорните сухожилия на 4-ти и 5-ти пръсти на дясна ръка, което не е свързано със силна болка, но върховете на пръстите увисват в свито положение без да могат да се изправят самостоятелно, при пасивното им изправяне с другата ръка пострадалият не изпитва болка, но при отпускане на дисталните фаланги те отново се свиват в първоначалното положение; проведената оперативна интервенция, свързана с поставяне на киршнерови игли, зашиване на сухожилията, необходимост от рехабилитация и обстоятелството, че са налице зараснали оперативни цикатрикси по дорзалната страна на 4-ти и 5-ти пръсти на дясната ръка в областта на дисталните (крайните) интерфалангиални стави, с флексия 10-15 градуса спрямо оста на пръста, като е невъзможна пълната им самостоятелна екстензия (изправяне), а флексията (свиването) на същите фаланги е възможна в пълен обем, без обосновано очакване тези градуси и движения в крайните

интерфалангиални стави да се подобрят, а с напредване на възрастта се очаква по – рано да се образуват артрозни промени, водещи до ограничаване обема и увеличаване на болките при движения в същите стави с оглед възрастта на пострадалия; причиняването на вредите по непредпазливост и значението за засегнатия орган за извършване на ежедневни дейности.

Софийски апелативен съд, като въззивна инстанция, в рамките на правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. дело № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС, намира, че обжалваното решение е валидно, допустимо в обжалваната част, а като косвен резултат от решаващата си дейност счита същото за неправилно в обжалваната част.

Спорно във въззивното производство, съобразно оплакванията във въззивната жалба, е какви са причинените от процесното ПТП травматични увреждания на ищеца и какъв е размерът на обезщетението, предназначено да възмезди болките и страданията, понесени от ищеца, чиято легитимация като пострадало лице от ПТП е призната от съда, но чийто изводи относно вида на причинените вреди и дължимия размер на обезщетението, се оспорват по същество като необосновани, съотв. поддържа се неправилно като резултат приложение на материалния закон – чл. 51, ал. 1 и чл. 52 ЗЗД.

Ищецът твърди, че в резултат от ПТП от 22.09.2017г., в което е пострадал като велосипедист, е получил разкъсване на сухожилия на длан и пръсти на дясната ръка. Уточнил е, че се касае за малкия и безименния пръст на дясната ръка, които били и счупени (молба от 14.04.2021г.). Тези увреди му причинили болки и страдания, и значителни неудобства от невъзможността да си служи пълноценно с дясната ръка поради нарушен захват, за лечението на които му била извършена операция на 20.02.2018г., като пръстите на дясната му ръка продължавали да бъдат изкривени. Претендира заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 25 000 лв., до какъвто размер на иска спорът е пренесен пред въззивния съд, ведно със законната лихва от 15.01.2018г., откогато тя е присъдена с първоинстанционното решение.

В срока за отговор на исковата молба ответникът е оспорил, поради липса на медицински документи към датата на инцидента, причинната връзка между ПТП, от което се претендира причиняване на вреди, и увредата, за

която на ищеца е извършена операция през м. 02.2018г., – разкъсване на сухожилия на двата пръста. Еwentуално е оспорил и размера на търсеното обезщетение, което счита за завишено с оглед необходимия срок за възстановяване, дори и при доказване на твърдените телесни увреждания. С тези възражения са обосновани и доводите му за неправилност на обжалваното решение.

За да се произнесе по съществото на спора във връзка с оплакванията на жалбоподателя и в приложение на императивните норми на материалния закон, уреждащ спорното право, въззивният съд, взе предвид следното :

Причинителят на ПТП – св. К. е разказал, че след като ударил ищеца, който управлявал велосипед, ищецът му казал, че има охлузване на ръката и го боли и свидетелят видял, че ищецът изпитвал болка там.

От показанията на св. Й. – майка на ищеца, преценени по реда на чл. 172 ГПК, е установено по делото, че тя видяла сина си с превързани пръсти на дясната ръка, не можел да хваща с нея, не можел и да се облича и да се храни и свидетелката му помагала; претърпял операция на двата пръста – безименен и малък, и имал деформация в тази област, не можел да хваща добре предмети и да пише.

От показанията на св. К.-позната на ищеца, е установено по делото, че тя знае за инцидент, станал с него, и, че са били увредени пръстите на дясната му ръка. Възприела е лично пироните в пръстите му, след като махнал превръзката на безименния и малкия си пръст и той ѝ обяснил, че е претърпял операция. Свидетелката му помагала за подготовката за държавен изпит като му пишела и обработвала лекциите (не е уточнено по какъв начин лекциите са били възприемани от нея) и ги изваждала на хартия, а майката на ищеца му помагала за битовото обслужване. Мнението и на двете свидетелки защо ищецът не е явил на държавен изпит (не се е дипломирал) е без доказателствена стойност.

Според заключението на съдебно-медицинската експертиза, изготвено от вещо лице специалист по ортопедия и травматология, през м.02.2018г., съгласно съставена епикриза (за болничен престой от 19.02.2018г. – 22.02.2018г., в която е обективизирана история на заболяването - твърдения на пациента, че е получил травми при ПТП), при ищеца са констатирани следните увреждания : „скъсване на екстензорните сухожилия на 4-ти и 5 - ти

пръст на дясната ръка, нокътните фаланги на 4-ти и 5-ти пръсти на дясната ръка са в умерена флексионна контрактура с пасивно разгъване и липсващо активно разгъване“.Този вид увреда се получава при директен удар в изправено положение на тези пръсти, като не се усеща силна болка, а върховете на пръстите увисват в свито положение без да могат да се изправят самостоятелно. При пасивното им изправяне с другата ръка пострадалият не изпитва болка, но при отпускане на дисталните фаланги те отново се свиват в първоначалното положение.Последиците при скъсване на екстензорните /изправящите пръстите/ сухожилия са свиване на върховете на пръстите във флексорно положение от около 45-60 градуса спрямо оста на пръста и невъзможност за тяхното изправяне без да се извърши оперативно лечение, при което тези сухожилия трябва да бъдат защитени. След извършване на оперативна интервенция и заздравяване на сухожилията се налага рехабилитация до възстановяване на обема на движенията на пръстите. В оперативния протокол № 137/20.02.2018г. е отбелязано, че са направени кожни разрези по дорзалната /горната/ повърхност на 4-ти и 5-ти пръст на дясната ръка в областта на дисталните интерфалангиални стави. При ревизия на раната било установено скъсяване на дорзалната апоневроза (екстензорно сухожилие) на двата пръста. Дисталните /крайните/ фаланги били фиксирани с Киршнерови игли в дисталните интерфалангиални стави, след което сухожилията били защити с последващо зашиване на кожата. Уточнено е в заключението, че тези игли се носят обикновено 42 дни (седем седмици) след което се започва рехабилитация на пръстите в крайните фаланги. В съдебно заседание вещото лице е пояснило, че след ПТП ищецът е прегледан от екип на Спешна медицинска помощ (СМП), назначена му е рентгенография на дясна ръка с пръсти (при работна диагноза, видно от удостовереното при прегледа, - „контузия на дясна ръка“) без да е представен резултатът от изследването и няма други медицински документи, които да потвърдят данните в исковата молба, че още тогава, т. е. след ПТП, е ищецът е имал травма на сухожилията на пръстите. Рентгенография на пръстите на дясната ръка дава сведения дали има счупване, в случая не е установено счупване на костите, като на снимката не могат да бъдат видяни скъсани сухожилия. При този вид разкъсвания крайните фаланги увисват и пръстите не могат самостоятелно да бъдат изправени. Изправяне е възможно с другата ръка без болка, но в момента в който се пусне, пръстът пак увисва надолу. Вещото

лице е обяснило, че за периода от 22.09.2017г. до м.януари 2018г. е възможно да не се предприеме медицинска манипулация и пострадалият да понася затруднения. Уточнило е още, че такова увреждане „не е обект на внимание на обикновен фелдшер или лекар“. Такова увреждане според вещото лице е възможно да бъде получено и при опит за слагане на ръката в джоба, при травма, в това число и битова, от удар в изправено положение на пръстите. Без операция е пояснено още, върхът на пръста остава в свито положение, с невъзможност за самостоятелно изправяне. През периода до изваждане на Киршнеровите игли се носят превръзки на пострадалите пръсти и пострадалият има затруднения в бита си, вкл. при работа с компютър.

От допълнителното заключение на СМЕ, изготвено след преглед на ищеца, е установено по делото, че при него са констатирани зараснали оперативни цикатрикси по дорзалната страна на 4-ти и 5-ти пръсти на дясната ръка, в областта на дисталните (крайните) интерфалангиални стави. Дисталните (крайните фаланги) на същите пръсти са с флексия от 10-15 градуса спрямо оста на пръста, като е невъзможна пълната им самостоятелна екстензия (изправяне), а флексията (свиването) на същите фаланги е възможна в пълен обем. Тези градуси и движения в крайните интерфалангиални стави според експерта не се очаква да се подобрят, а създават предпоставки за образуване на артрозни промени в тези стави, които водят до ограничаване обема и увеличаване на болките при движения в същите стави.

Застраховането срещу гражданска отговорност е правоотношение, по силата на което застрахователят се задължава да обезпечи застрахователна закрила срещу риска от възникване на гражданска (деликтна) отговорност в тежест на застрахования, като при настъпване на застрахователното събитие, плаща дължимото от последния обезщетение за вредите, причинени на трети лица. Застрахователното събитие при тази застраховка, като проекция на застрахователния риск, е възникването на гражданска отговорност в тежест на застрахования. Отговорността на застрахователя възниква на основание застрахователно правоотношение, а отговорността на причинителя на неправомерното увреждане, на основание деликт. Т. н. пряко право на увредения срещу застрахователя по чл. 432, ал. 1 КЗ за изплащане на застрахователното обезщетение, предявено в настоящия процес, и правото му да търси обезщетение на деликтно основание, възникват в един и същи момент – този на настъпването на застрахователното събитие (в случая ПТП),

при което е причинено непозволеното увреждане.

За упражняване на прякото право на увреденото лице не е необходимо гражданската отговорност на застрахования да бъде установена със сила на пресъдено нещо, в случая обаче решението на първоинстанционния съд в осъдителна в полза на ищеца част не е обжалвано изцяло и във влязлата в сила част то е източник на сила на пресъдено нещо. Така, с оглед спорните въпроси от предмета на делото на етапа на въззивното производство - единствено относно характера на претърпените вреди като последица от процесното ПТП и относно размера на дължимото обезщетение, с оглед и частичното обжалване на първоинстанционното осъдително решение, въззивният съд изхожда от положението, че с поведението си водачът на лекия автомобил, застрахован при ответника, застраховал гражданската му отговорност, противоправно и виновно е причинил на ищеца телесна увреда (чл. 45 ЗЗД), нарушавайки правилата за движение, приети за нарушени от първоинстанционния съд, и основно нормата на чл. 47 ЗДвП, като не му е осигурил предимство като велосипедист и по този начин е реализирал ПТП с него на 22.09.2017г. (чл. 297 вр. чл. 298, ал. 1 ГПК вр. вр. чл. чл. 429 – 437 вр. чл. 477 и сл. КЗ).

С причиняването на непозволеното увреждане е реализиран и застрахователният риск, срещу който ответникът обезпечава застрахователна закрила. Спорен по делото е въпросът дали в резултат от процесното ПТП от 22.09.2017г. ищецът е получил разкъсване на разгъвните сухожилия на 4 и 5 пръст на дясната ръка, за което е лекуван оперативно на 20.02.2018г. Твърденията за счупване на двата пръста, изложени в уточнителната молба, са останали недоказани и са извън спорния предмет понастоящем.

Въззивният съд, по повод оплакванията в жалбата, възприема доводите на жалбоподателя, че не е проведено пълно доказване от ищеца - създаващо сигурно убеждение у съда в истинността на съответното твърдение (чл. 154, ал. 1 ГПК), че последица от претърпяното ПТП е скъсване на сухожилията на 4 и 5 пръст на дясната ръка на ищеца. Както е посочил жалбоподателят, по делото не е представена съставена медицинска документация, удостоверяваща такъв вредоносен резултат, непосредствено след ПТП. По същество ищецът цели доказване на описаните в исковата молба и оспорени от ответника телесни увреждания (разкъсани сухожилия)

чрез свидетелски показания. Законът не установява правила, които обвързват съда да приеме за доказан определен факт въз основа на свидетелски показания, а формирането на вътрешното убеждение за това кои факти са доказани въз основа на показанията става въз основа на преценката на съда на тези показания. Съгласно чл. 172 ГПК, преценката на показанията на роднините, на настойника или на попечителя на посочилата го страна, на осиновителите, на осиновените, на тези, които се намират с насрещната страна или с роднините ѝ в граждански или наказателен спор, на пълномощниците, посочени от техните доверители, както и на всички други, които са заинтересовани в полза или във вреда на една от страните, се извършва с оглед на всички други данни по делото, като се има предвид възможната тяхна заинтересованост. В разглеждания случай несъмнен извод за наличие на твърдяната травматична увреда на сухожилията като резултат от ПТП не може да се направи от показанията на майката на ищеца (които поначало подлежат на критична преценка поради заинтересоваността ѝ), която свидетелства само, че пръстите на сина ѝ са били превързани и, че той имал затруднения при обслужването си, за което ползвал помощта ѝ, без да е разказала например за типичните външни признаци на твърдяното нараняване на сухожилията (увиснали пръсти в свито положение). Такъв несъмнен извод, че обсъжданите травматични увреди са последица от процесното ПТП, не може да се направи и от разказа на св. К., от чийто показания не става ясно, че тя е възприела състоянието на ищеца непосредствено след ПТП. Същевременно показанията на майката на ищеца, че синът ѝ не можел да пише, не могат да се отнесат към периода непосредствено след ПТП, като именно за периода след операцията от м.02.2018г. и затрудненията на ищеца при писане е разказала и св. К. и показанията им за тези факти кореспондират на посоченото в СМЕ, че докато иглите в пръстите не са извадени пострадалият също търпи затруднения в бита си. От показанията на делинквента (който като свидетелстващ за собственото си противоправно поведение също не е поначало безпристрастен в показанията си, които обаче кореспондират на други данни по делото) и от записаното при прегледа от екип на СМП, може да се направи извод, че в резултат от ПТП ищецът е претърпял травматично увреждане в областта на дясната ръка – контузия на дланта. От вероятността обсъжданите спорни травматични увреди да настъпят и от процесното ПТП, но и при друг механизъм, както и от

възможността медицинска интервенция за възстановяване на сухожилията да се предприеме и няколко месеца по-късно от скъсването им, не може да се изведе един единствен извод за настъпването на тези травматични увреди по описания от ищеца начин. В тази връзка основателно се поддържа от жалбоподателя, че от заключението на СМЕ, изготвено въз основа на наличната медицинска документация и след преглед на актуалното състояние на ищеца, категорично не се установява причинна връзка между ПТП и състоянието на ищеца, констатирано в епикриза, съставена по повод проведената му операция едва през м.02.2018г., в която епикриза връзката с ПТП фигурира единствено като твърдение на ищеца в анамнеза.

За да бъде ангажирана отговорността по чл. 45 ЗЗД, съотв. тази на застраховалия гражданската отговорност на причинителя на вредите, е необходимо да се установи наличието на вреда, противоправно поведение, причинна връзка - вредата да е последица от деянието, като това са елементите от обективното основание на отговорността, а субективното ѝ основание е вината, която се презумира (чл. 45, ал. 2 ЗЗД), поради което и предпоставките на презумпцията – елементите на обективното основание на отговорността - се доказват от ищеца, а делинквентът/застраховалият отговорността му може да обори презумпцията за вина с обратно доказване, за да обори субективното основание за отговорността си, което се презумира, - ако се установи, че определено лице е причинило вредата, то законът заключава, че това лице е действало и виновно.

Съобразно изложеното за фактическия състав на отговорността по чл. 45 ЗЗД, причинната връзка е предпоставка за деликтната отговорност и критерий за определяне обема на отговорността (чл. 45, ал. 1; чл. 51 ЗЗД). На основание гореприетото въззивният съд формира извод, че по делото не е доказано при условията на главно и пълно доказване от ищеца, че е налице причинна връзка между процесното ПТП и констатираните близо 5 месеца по-късно при предприетата оперативна интервенция увреди – скъсване на екстензорните сухожилия на 4-ти и 5-ти пръст на дясната ръка. При това положение въззивният съд намира, че като последица от претърпяното ПТП ищецът е получил само контузия в областта на дланта на дясната ръка, която не е наложила болнично лечение. Дължимото му обезщетение за доказаните в производството неимуществени вреди, последица от ПТП, с оглед характера на получената травматична увреда, която не може да бъде приета за тежка

(изхождайки от предприетия начин на лечение), болките и страданията, които се преживяват по повод тази травма на меките тъкани, довели и до ограничения непосредствено след ПТП при използването на дясната ръка в ежедневието, възлиза на 1 000 лв., до какъвто размер решението на първоинстанционния съд не е обжалвано.

По всички развити по-горе съображения предявеният иск за заплащане на обезщетение за доказаните в производството неимуществени вреди, резултат от процесното ПТП, за последиците от реализирането на което отговаря делинквентът, съотв. ответният застраховател, е основателен до размера от 1 000 лв. ведно със законната лихва от момента на забавата, посочен в първоинстанционното решение, по който не е повдигнат спор във въззивното производство. Поради недоказани травматични увреди на сухожилията на 4-ти и 5-ти пръст на дясната ръка, за причиняването на каквито се претендира заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, решението в обжалваната му част подлежи на отмяна – в частта, в която съдът е присъдил обезщетение над размера от 1 000 лв. до размера от 25 000 лв. и вместо това искът за тази разлика следва да се отхвърли. При този изход на спора на съответна отмяна подлежи и решението в частта, в която съдът е присъдил разноси в тежест на ответника, на база изчисленията, направени в обжалваното решение, - за адвокатско възнаграждение за безплатна правна помощ, оказана на ищеца, над размера от 51, 20 лв. и за държавна такса по делото, присъдени по сметка на КнОС, – над размера от 960 лв. При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на жалбоподателя следва да се присъдят сторените от него разноси, както следва: държавна такса за въззивно обжалване в размер на 480 лв. и адвокатско възнаграждение с ДДС в размер на 3 120 лв.

Така мотивиран, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260028 от 11 юли 2022г. по т. д. № 12/2021г. на Кюстендилски окръжен съд, ГК, в частта, в която съдът е присъдил обезщетение над размера от 1 000 лв. до размера от 25 000 лв., както и в частта, в която в полза на представителя по пълномощие на ищеца е

присъдено адвокатско възнаграждение за безплатна правна помощ над размера от 51, 20 лв. и в частта, в която съдът е осъдил ответника да заплати по сметка на КнОС държавна такса по делото над размера от 960 лв. и вместо това:

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от С. С. Й. срещу “Застрахователна компания Бул инс“ АД, с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди от скъсване на екстензорните /изправящите пръстите/ сухожилия на 4-ти и 5-ти пръст на дясната ръка при ПТП, станало на 22.09.2017г., за разликата над размера от 1 000 лв. до размера от 25 000 лв.

ОСЪЖДА С. С. Й., ЕГН *****, да заплати на ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сумата 3 600 лв. – разноски.

Решението може да се обжалва, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му пред ВКС на РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____